

Don Boscova láskavosť

František Kubovič SDB

Deviatnik k donovi Boscovi

Úvod

Liturgický sviatok sv. Františka Saleského – 24. január, ktorý prozreteľnostne slávime počas deviatnika k donovi Boscovi, nás privádza k tomu, aby sme si s vďačnosťou a úctou spomenuli nielen na zakladateľa saleziánskej spoločnosti a celého saleziánskeho diela, ale aj na jeho patróna. Na dvoch veľkých svätcov, ktorí dosiahli svätosť nielen vďaka horlivej apoštolskej práci v starostlivosti o duše, ale aj vďaka optimizmu, hlboko ľudskému pohľadu na človeka a s konkrétnym postojom srdca v láskavosti a miernosti.

Don Bosco vo svojom sne z deviatich rokov počul slová: *„Musíš si ich získať za priateľov dobrotou a láskou, a nie bitkou.“* Pravdepodobne v deviatich rokoch ešte nepočul hovoriť o láskavosti sv. Františka Saleského. K jeho prvému „stretnutiu“ s týmto svätcom došlo počas štúdií v seminári v Chieri. V seminárnom kostole bola sv. Františkovi zasvätená jedna kaplnka a bolo tam tiež laické spoločenstvo, ktoré nieslo jeho meno. Už tu si ho don Bosco vybral za vzor.

V roku 1854 na Valdoccu vyhlásil: „*Panna Mária chce, aby sme založili kongregáciu. Rozhodol som sa, že sa budeme volať saleziáni. Uchýlime sa pod ochranu svätého Františka Saleského a budeme mať účasť na jeho nekonečnej láskavosti.*“ Ešte v tom roku don Bosco dal prvej skupinke 17 chlapcov, ktorí túžili nasledovať jeho kroky v práci s mládežou, názov „*Nábožná spoločnosť svätého Františka Saleského*“.

Možno ešte spomenúť aj ďalšie „*stretnutia*“ dona Bosca s Františkom Saleským. Markíza Barolová, pochádzajúca z Francúzska, ktorá mala veľkú úctu k Františkovi Saleskému, dala vo svojom charitatívnom dome nad vchod miestnosti, z ktorej sa 8. decembra 1844 stala prvá kaplnka oratória, zavesiť jeho obraz. Don Bosco povedal, že to je práve ten svätec, ktorý sa mu páči a u ktorého nachádza to, čo potrebuje pre chlapcov – saleziánsky spôsob správania – trpezlivosť a láskavosť. V Turíne bol v tej dobe veľký chaos, šíрили sa bludy, prenikal tam protestantizmus ako v období Františka Saleského, a tak si ho don Bosco zvolil, aby mu pomohol orientovať sa v ťažkých

časoch konfrontácie. Keď sa oratórium presťahovalo do Pinardiho domu a vznikla Spoločnosť sv. Františka Saleského, don Bosco prvý kostol oratória na Valdoccu zasvätil práve jemu.

Don Bosco žiadal dona Pestarina v Mornese, aby sa dievčatá, ktoré sa chcú stať rehoľníčkami, zhromaždili v deň sviatku Františka Saleského. A tak sa 29. januára 1872 (v tom čase sa sviatok slávil v tento deň) konali prvé voľby predstavenej a bola zvolená Matka Mazzarellová. Sestry nazývame tiež sestry saleziánky. A ako nazývame spolupracovníkov? Saleziáni spolupracovníci.

V roku 1877 bol sv. František Saleský vyhlásený za učiteľa Cirkvi. Sestry Navštívenia z Annecy (rehoľa, ktorú založil sv. František Saleský) pozvali všetkých, že môžu prispieť na výzdobu kostola v Annecy. Don Bosco odpovedal, že je prianím jeho srdca zapojiť sa, a zaplatil krásny oltár na počesť sv. Františka Saleského, ktorý sa nachádza v Annecy dodnes. Keď šiel don Bosco v roku 1883 do Paríža, vykonal prvú saleziánsku púť. V Paríži totiž desať rokov študoval sv. František

Saleský a prežil tam hlbokú krízu, z ktorej ho zachránila Panna Mária. Don Bosco putoval pred mariánsky oltár, kde sv. František ako mladý študent zažil svoje oslobodenie, aby sa tam modlil. Každý rok 29. januára s veľkou horlivosťou slávil sviatok Františka Saleského a asi nie náhodou zomrel onedlho po ňom – 31. januára. Don Bosco šiel hľadať sv. Františka do neba.

V tomto deviatniku ponúkame zopár myšlienok priamo z diela sv. Františka Saleského *Filotea – Návod na nábožný život* z roku 1607. Uvádza v ňom rady pre Filoteu (neznámu dušu), ktoré vysoko ocenil aj sám pápež Alexander VII., ktorý ho v roku 1666 vyhlásil za svätého. V liste svojim príbuzným pápež píše: „*Filotea obsahuje najlepšie poučenie, ako sa človek môže stať čnostným a bohobojným. Po Pánu Bohu tomuto spisu ďakujem za všetko, čo mám a čo som získal. Už mnoho rás som prečítal túto knihu, ale nemôžem ju odložiť, lebo vždy z nej vyčítam niečo nové. Verím, že aj tebe bude zrkadlom a vodcom na cestách života. Nebude ťa nahovárať, aby si bol trapistom, aby si bol pustovníkom a utiahol sa do samoty, nebude ťa nahovárať, ktorý stav si*

máš vyvolať, ale povznesie tvoju myseľ ku kresťanskej dokonalosti. Potichučky ťa povedie rovnou, pohodlnou cestou k utešenej nábožnosti, ktorá sa prežíva v každom povolaní a stave.“

Možno sa nám bude zdať, že deviatnik je viac o sv. Františkovi Saleskom ako o donovi Boscovi. Nezabúdajme, že don Bosco sa inšpiroval práve Františkovou spiritualitou, ktorou bol poznačený spôsob jeho konania, vnímania človeka a myslenia. Možno sa nám bude zdať štýl vyjadrovania trochu pristarý (414 rokov od prvého vydania Filotey), ale to vôbec neprekáža, práve naopak, zájsť k prameňom, aby sme pochopili dona Bosca, môže byť len obohacujúce. Nech aj nás v tomto deviatniku povzbudí spolu so žalmami zopár myšlienok ženevského biskupa, ktorý bol vzorom dona Bosca a pomohol mu stvárniť jeho srdce podľa Srdca Ježišovho.

František Kubovič SDB

Úmysel, na ktorý sa chcem modliť tento deviatnik:

LÁSKAVOSŤ V TRPEZLIVOSTI

1. deň deviatnika (22. januára)

Božia láskavosť v trpezlivosti

*Milostivý a milosrdný je Pán,
zhovievavý a dobrotivý nesmierne.
Nevyčíta nám ustavične naše chyby,
ani sa nehnevá naveky.
Nezaobchodí s nami podľa našich
hriechov,
ani nám neodpláca podľa našich
neprávostí.*

*Lebo ako vysoko je nebo od zeme,
také veľké je jeho zľutovanie voči tým, čo
sa ho boja.*

*Ako je vzdialený východ od západu,
tak vzdáľuje od nás našu nepravosť.*

*Ako sa otec zmilúva nad deťmi,
tak sa Pán zmilúva nad tými, čo sa ho
boja.*

*Veď on dobre vie, z čoho sme stvorení;
pamätá, že sme iba prach.*

*Ako tráva sú dni človeka, odkvitá stá
poľný kvet.*

*Ledva ho vietor oveje, už ho niet,
nezostane po ňom ani stopa.*

*No milosrdenstvo Pánovo je od večnosti
až na večnosť
voči tým, čo sa ho boja,*

*a jeho spravodlivosť chráni ich detné deti,
tie, čo zachovávajú jeho zmluvu,
čo pamätajú na jeho prikázania a plnia ich.*

Žalm 103, 8 – 18

Láskavosť v trpezlivosti u sv. Františka Saleského (*Filotea*)

Veľmi šťastný je ten človek, ktorý je pánom vo svojej duši. Čím väčšia je naša trpezlivosť, tým dokonalejšie budeme vládnuť vo svojej duši. Neobmedzuj trpezlivosť len na znášanie krívd, ale všetko musíš trpezlivo znášať, čokoľvek dopustí na teba Boh. Niektorí ľudia sú ochotní znášať kríže, ale len také, ktoré sú spojené so slávou. Trpezlivo znášaj nielen vec, ktorá ťa trápi, ale aj okolnosti, ktoré s ňou súvisia. Mnohí by chceli trpieť, znášať zlá, len keby to nebolo nepohodlné. Ak ťa navštívi nejaké zlo alebo nešťastie, použi všetky prostriedky, ktoré ti Pán Boh ponúka. Kto by ich nepoužil, pokúšal by Boha.

Keď ťa budú obviňovať z chýb, ktorých si sa dopustila (zbožná duša), radím ti, aby si sa pokorila a úprimne to vyznala. Keď ťa bude dakto falošne obviňovať, celkom pokojne povedz, že nie si vinná. Nakoľko len možno, nestážuj sa pred nikým na utrpenú krivdu, lebo je isté, že ten, kto sa sťažuje, obyčajne sa nevyhne hriechu.

Sebaláska vidí vždy väčšiu krivdu, ako je v skutočnosti. Ak je to osožné pred niekým sa pošťožovať, tak len pred takým, ktorý ti môže pomôcť, poskytnúť liek, aby utíšil tvojho rozbúreného ducha. Takú pomoc nájdeš len u miernych, tichých a bohumilých ľudí. Skutočne trpezlivý kresťan sa v svojej biede nestážuje ani si nežiada, aby ho druhý poľutoval. O svojom utrpení rozpráva pravdivo, jednoducho, jasne a ani ho nezväčšuje, ani nehorekuje. Keď budeš chorá, obetuj všetky svoje bolesti, trápenia, slabosti láskavému Spasiteľovi ako obeť a pros ho, aby ju spojil a povzniesol s mukami, ktoré trpel pre teba.

Moja láskavosť v trpezlivosti:

Pokúsím sa nadobudnúť si čnosť trpezlivosti a obmedzím lamentovanie a šomranie.

Láskavosť v trpezlivosti u dona

Bosca: „*S trpezlivosťou sa usporiadajú všetky veci.*“

Modlitba k donovi Boscovi (str. 42)

LÁSKAVOSŤ V PONÍŽENOSTI

2. deň deviatnika (23. januára)

Božia láskavosť

*Ty naozaj máš záľubu v srdci úprimnom
a v samote mi múdrosť zjavuješ.
Pokrop ma yzopom a zasa budem čistý;
umy ma a budem belší ako sneh.
Daj, aby som počul radosť a veselosť,
a zaplesajú kosti, ktoré si rozdrvil.*

*Odvráť svoju tvár od mojich hriechov
a zotri všetky moje viny.
Bože, stvor vo mne srdce čisté
a v mojom vnútri obnov ducha pevného.*

*Neodvrhuj ma pred svojej tváre
a neodnímaj mi svojho ducha svätého.
Navráť mi radosť z tvojej spásy
a posilni ma duchom veľkej ochoty.*

*Poučím blúdiacich o tvojich cestách
a hriešnici sa k tebe obrátia.
Bože, Boh mojej spásy, zbav ma škvrny
krvipreliatia
a môj jazyk zajasá nad tvojou
spravodlivosťou.*

*Pane, otvor moje pery
a moje ústa budú ohlasovať tvoju slávu.
Veď ty nemáš záľubu v obete,
ani žertvu neprijmeš odo mňa.*

*Obetou Bohu milou je duch skrúšený;
Bože, ty nepohrdaš srdcom skrúšeným
a poníženým.*

*Bud' dobrotivý, Pane, a milosrdný voči
Sionu,
vybuduj múry Jeruzalema.
Potom prijmeš náležité obety, obetné
dary a žertvy;
potom položia na tvoj oltár obetné
zvieratá.*

Žalm 51, 8 – 21

Láskavosť v poníženosti u sv. Františka Saleského (*Filotea*)

Nič nás natoľko nemôže uponižiť pred Bohom, ako nesmierne množstvo jeho darov, ktorými nás obsypal. Poníženosť je čnosťou vtedy, keď svoj nízky stav poznáme a uznáme. Poníženosť vrcholí v tom, že nielenže dobrovoľne uznáme svoju nepatrnú maličkosť, ale ju i milujeme a snažíme sa ňou povýšiť Boha a bližneho milovať viac než seba. Nenamýšľaj si, že vieš niečo, čo nevieš, to je jednoduchá hlúposť. Robiť sa, že voľačomu rozumieš, o čom ani potuchu nemáš, je odporná márnosť. Keď dačo viem, nebudem

sa tým ani honosiť, ani sa nebudem pretvarovať, akoby som to nevedel. Nielen také trápenia máme mať radi, ktoré vyžadujú len trpezlivosť, ale aj také, ktoré nám prinášajú potupu. Sú aj také chyby, ktoré nás ponižujú, nemáme ich vyhľadávať, ale ak sa ich dopustíme, tak sa pre ne nemáme vzrušovať. Sem patria rôzne neobratnosti, nešikovnosti v spoločnosti... Ak sa stanú, neostáva nám nič iné, len pokorne znášať ich následky.

Ale dozaista si, Filotea, zvedavá, ktoré poníženia sú pre nás najosožnejšie. Poviem ti priamo: tie poníženia sú nám najosožnejšie a Bohu najmilšie, ktoré nevyhľadávame, ale s ktorými sa vo svojom každodennom živote stretávame náhodou, lebo tie nie sú z našej vôle, ale z vôle Božej. Keď nás nespravodlivo tupia, postavme celkom pokojne proti ohováraniu pravdu, keď však ohováranie neprestane, i my neprestajne pokračujme v poníženosti, porúčajme svoje meno i svoju dušu do Božích rúk, lebo bezpečnejšie miesto pre ňu nenájdeme.

Moja láskavosť v poníženosti:

Pokojne a pokorne budem reagovať, ak ma neprávom z niečoho obvinia alebo ak sa ukáže nejaká moja chyba či slabosť.

Láskavosť v poníženosti u dona

Bosca: „*Ak chceš lietať vysoko, začni zdola: poníženosť je základom celej duchovnej stavby.*“

Modlitba k donovi Boscovi (str. 42)

LÁSKAVOSŤ V HNEVE

3. deň deviatnika (24. januára)

Božia láskavosť

*Budem ťa, Pane, oslavovať, že si ma
vyslobodil*

*a že si nedovolil, aby sa moji nepriatelia
radovali nado mnou.*

*Pane, Bože môj, k tebe som volal a ty si
ma uzdravil.*

*Pane, vyviedol si ma z ríše zosnulých,
navrátil si mi život, aby som nezostúpil do
hrobu.*

*Na harfe hrajte Pánovi, jeho svätí,
vzdávajúce vďaka jeho menu svätému.*

*Lebo len chvíľku trvá jeho hnev,
ale celý život jeho láskavosť.*

*Podvečer je nám hosťom plač
a radosť nad ránom.*

*Keď som bol v bezpečí, povedal som si:
„Už nikdy sa nezakolíšem.“*

*Pane, vo svojej priazni si ma obdaril
mocou a cťou.*

*Keď si však odo mňa odvrátil svoju tvár,
hneď sa ma zmocnil strach.*

*K tebe, Pane, volám,
svojho Boha prosím o milosť.*

Aký úžitok by bol z mojej krvi,

*keby som v zemi skazu vzal?
A či ťa prach môže velebiť
alebo hlásať tvoju vernosť?*

*Čuj, Pane, a zmiluj sa nado mnou;
Pane, buď mi na pomoci.*

*Môj nárek si obrátil na tanec,
roztrhol si moje rúcho kajúcne a radosťou
si ma opásal,
aby ti moja duša spievala a nestíchla už
nikdy.
Pane, Bože môj, naveky ťa chcem velebiť.*

Žalm 30, 1 – 13

Láskavosť v hneve u sv. Františka Saleského (*Filotea*)

Keď Jozef Egyptský poslal svojich bratov z Egypta domov, dal im na cestu len jedno ponaučenie: „*Cestou si nerobte výčitky!*“ (Gn 45,24). Tento život je len cesta k blaženému večnému životu. Nehnevajme sa na tejto krátkej ceste jeden na druhého, ale kráčajme so svojimi bratmi, priateľmi v pokoji po bratsky, po priateľsky. Pod nijakou zámienkou neotvor hnevu brány svojho srdca: „*Lebo človek v hneve nekoná, čo je spravodlivé pred Bohom*“ (Jak 1,20).

Je pravda, že sa vždy musíme postaviť proti zlému a vytrvalo naprávať chyby tých, ktorí sú nám zverení, vždy však mierne a s láskou. Keď je rozum sprevádzaný hnevom, šíri okolo seba strach a nie lásku, ba sám rozhnevaný človek má svoje srdce v okovách.

Milá Filotea, len čo zbadáš v sebe hnev, zober proti nemu všetky svoje sily, nie však prudko, rozhorčene, ale mierne a vážne. Chcem povedať, aby sme vzývali Boha, keď spozorujeme, že vietor nás hádže sem a tam. Ak sa modlíš za odvrátenie hnevu, ktorý nás ohrozuje, modli sa mierne, nie násilne. Najlepším liekom proti hnevu je hneď ho krotiť miernosťou a láskou. Čerstvé rany sa skôr zahoja než zastarané. Nielen na jazyku, v ústach majme sladkosť k blížnemu, ale i v srdci, v duši. Nestačí nám láskavosť k cudzím, ale potrebujeme ju i k domácim a susedom. V tejto veci sa veľmi prehrešujú tí, ktorí sa na ulici ukazujú ako anjeli a doma sú hotoví čerti.

Moja láskavosť v hneve: Ak ma dnes niekto alebo niečo nahnevá, v modlitbe sa obrátim na Pána Boha a nebudem v srdci rozdúchávať plameň hnevu.

Láskavosť v hneve u dona Bosca:

„Chcem, aby ste si nadobudli hlbokú miernosť, ktorá bude stále formovať vaše srdce a bude vás viesť k láske k spolužiakom, aby ste sa nikdy s nimi nepohnevali, nenadávali im a neponižovali ich. Ale aby ste im vždy, nakoľko to je možné, robili len dobre a aby ste im v žiadnom prípade nikdy nerobili zle.“

Modlitba k donovi Boscovi (str. 42)

LÁSKAVOSŤ V NAŠICH CHYBÁCH

4. deň deviatnika (25. januára)

Božia láskavosť

*Blažený, kto pamätá na bedára;
v deň nešťastia ho vyslobodí Pán.
Pán ho bude chrániť, zachová ho nažive,
urobí ho šťastným na zemi
a nevydá ho nepriateľom napospas.
Na lôžku bolesti Pán mu pomoc poskytnie,
v chorobe sníme z neho všetku slabosť.*

*Volám: „Pane, zmiluj sa nado mnou,
uzdrav moju dušu, zhrešil som proti tebe.“
Nepriatelia hovoria o mne zlomyseľne:
„Kedyže už zomrie? A kedy zanikne jeho
meno?“*

*A keď ma niekto navštíví, hovorí
neúprimne,
v srdci hromadí zlobu
a potom odíde von a ohovára ma.*

*Moji nepriatelia si šušajú proti mne
a zmýšľajú zle o mne:
„Už ho prikvačila zlá choroba;
a keď raz zaľahol, viac sa nepozbiera
a nevstane.“*

*Dokonca i môj priateľ, ktorému som
dôveroval
a ktorý jedával môj chlieb, zdvihol proti
mne päťu.*

*Ale ty, Pane, zmiluj sa nado mnou;
pomôž mi vstať a ja im odplatím.*

*Z toho poznám, že ma máš rád,
ak môj nepriateľ už nezajasá nado mnou.*

*Ty sa ma ujmeš, lebo som nevinný,
a naveky ma postavíš pred svoju tvár.*

*Nech je zvelebený Pán, Boh Izraela,
od vekov až naveky. Staň sa. Amen.*

Žalm 41, 2 – 14

Láskavosť voči našim chybám u sv. Františka Saleského (*Filotea*)

Jeden z najúčinnějších spôsobov, ako nadobudnúť láskavosť, je, aby sme ju prejavovali voči sebe samému. Nesmieme sa hnevať na seba ani na svoje nedostatky. Hnevanie a rozčuľovanie sa na seba páchne pýchou a má svoj koreň zapustený v sebaláske, ktorá sa hnevá a rozčuľuje, keď vidí, že sme nedokonalí. Musíme mať ľútosť nad svojimi chybami, ale nech je tichá, opravdivá a stála. Oveľa dôkladnejšie sa potrestáme tichou a stálou ľútosťou ako náruživým a rozčúleným bôľom. Je potrebné, aby sme svoje svedomie nesúdili pod vplyvom vášní, ale rozumom.

Ver mi, Filotea, že otec oveľa lepšie napraví svoje dieťa, keď ho napomína srdečne, láskavo, ako keby ho karhal v hneve a zlosti. Keď naše srdce pochybí a my mu dohovárame mierne, pokojne, so súcitom, nie s roztrpčenosťou a povzbudzujeme ho polepšiť sa, tak vzburdená ľútosť oveľa hlbšie prenikne srdce, ako keby sa zrodila v búrlivom hneve. Po takomto miernom pokarhaní vzbudil by som si úprimné a pevné predsavzatie, že sa tej chyby už nedopustím, použijem na to primerané prostriedky a budem vždy ochotný robiť, čo mi poradí duchovný vodca. Keď niekto vidí, že toto napomenutie na srdce dostatočne neúčinkuje, môže urobiť i prísnejšie, ale tak, aby sa jeho horký bôľ premenil na svätú dôveru v Boha. Keď tvoje srdce klesne, tak ho mierne dvíhaj, keď zbadáš svoju biedu, uponíž sa pred Bohom, keď upadneš, nech ťa to nezroní. To nie je div, že slabosť je slabá, ale ty z celého srdca, z celej sily musíš oľutovať hriech a s veľkou dôverou v Božie milosrdenstvo vráť sa na cestu čnosti, ktorú si opustila.

Moja láskavosť pri mojich chybách:

Ak ma dnes nahnevá nejaká moja chyba, slabosť či hriech, nebudem sa na seba hnevať, ale hneď to úprimne oľutujem a odovzdám sa do Božieho milosrdenstva.

Láskavosť voči našim chybám u dona

Bosca: „*Netreba očakávať, že sa staneme svätými za štyri dni, lebo dokonalosť sa nadobúda s námahou a pozvoľna.*“

Modlitba k donovi Boscovi (str. 42)

LÁSKAVOSŤ V REČI

5. deň deviatnika (26. januára)

Božia láskavosť

*Pána chcem velebiť v každom čase,
moje ústa budú ho vždy chváliť.*

*V Pánovi sa bude chváliť moja duša;
nechže to počujú pokorní a nech sa tešia.
Velebte so mnou Pána a oslavujme jeho
meno spoločne.*

*Hľadal som Pána a on ma vyslyšal
a vytrhol ma zo všetkej hrôzy.*

*Na neho hľadte a budete žiarit
a tvár vám nesčervenie hanbou.*

*Úbožiak zavolať a Pán ho vyslyšal
a vyslobodil ho zo všetkých tiesní.*

*Ako strážca sa utáborí anjel Pánov okolo
bohabojných
a vyslobodí ich.*

*Skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Pán;
šťastný človek, čo sa utieka k nemu.*

*Vy, jeho svätí, bojte sa Pána,
veď bohabojní núdzu nemajú.*

*Boháči sa nabedia a nahladujú,
ale tým, čo hľadajú Pána, nijaké dobro
chýbať nebude.*

*Podťe, deti, čujte ma,
naučím vás bázni Pánovej.*

*Miluje niekto život
a chce požívať dobro v šťastných dňoch?*

*Zdržuj svoj jazyk od zlého
a svoje pery od reči úlisnej.
Unikaj pred zlom a dobre rob,
hľadaj pokoj a usiluj sa oň.*

*Pánove oči hľadajú na spravodlivých
a k ich volaniu sa nakláňa jeho sluch.
Tvár Pánova sa odvracia od tých, čo robia
zlo,
a vyhladzuje ich pamiatku zo zeme.*

*Spravodliví volali a Pán ich vyslyšal
a vyslobodil ich zo všetkých tiesní.
Pán je pri tých, čo majú srdce skrúšené,
a zachraňuje zlomených na duchu.*

Žalm 34, 2 – 19

Láskavosť v reči u sv. Františka Saleského (Filotea)

Ak, Filotea, miluješ Boha opravdivo, často sa budeš o ňom rozprávať nielen s domácimi, ale aj so susedmi, priateľmi. Nerozprávaj o Bohu a o zbožnosti nikdy len povrchno, ale vždy pozorne a nábožne. Daj si tiež pozor, aby si nikdy nevyslovila

neslušné, nepoctivé slovo. Môže byť, že nebudeš mať pri tom nepoctivý úmysel, ľudia však, ktorí ťa počujú, tvoje slová si môžu vysvetľovať prevrátene. Sv. Pavol apoštol si žiada, aby sa nemravné, oplzlé reči medzi kresťanmi ani len nespomínali. Tvrdí, že nič tak neskazí dobré mravy ako nepekné reči. Ešte nebezpečnejšie sú tie reči, ktoré sú prednesené vtipnými dvojzmyselnými slovami. Ak by si predsa nejaký bezočivec začal s tebou neslušné reči, ukáž mu, že sa cítiš byť urazenou, odvráť sa od neho alebo urob to, čo ti bude kázať a radiť múdrosť.

Jednou z najhorších duševných vlastností je posmievať sa iným. Nič sa tak neprotiví láske a zbožnosti ako pohrdanie a potupovanie blížneho, čo je veľkým hriechom. Posmech je spojený s úplným opovrhnutím blížneho. Čo sa žartov a dobromyseľného doberania týka, keď sa v dobrej nálade spomínajú drobné príhody a menšie ľudské slabosti, patrí to k nenútenej a prístojnej zábave. Treba však dať veľký pozor, aby z nevinnej zábavy nepovstal posmech, lebo posmievať sa práve pohrdaním a potupením

blížneho usiluje vyvodiť smiech. Veselosť a žarty spojené s doberavým vtipom vyvolajú smiech priateľskej dobrosrdečnosti a nevinnej radosti. Filotea, my trávime svoj voľný čas takou zábavou, aby sme pri nej nestratili večnú blaženosť, ale naopak, aby sme si ju natrvalo zaistili.

Moja láskavosť v reči: Pri žartovaní si dám pozor, aby sa doberanie nezmenilo na výsmech.

Láskavosť v reči u dona Bosca:

„O Pánu Bohu sa hovorí s úctou, o blížnom tak, ako by si chcel, aby sa rozprávalo o tebe, a o sebe hovor pokorne alebo mlč.“

Modlitba k donovi Boscovi (str. 42)

LÁSKAVOSŤ V PRIATEĽSTVE

6. deň deviatnika (27. januára)

Božia láskavosť

*Ukáž mi, Pane, svoje cesty
a pouč ma o svojich chodníkoch.
Veď ma vo svojej pravde a uč ma,
lebo ty si Boh, moja spása,
a v teba dúfam celý deň.*

*Rozpomeň sa, Pane, na svoje zľutovanie
a na svoje milosrdenstvo, ktoré trvá od
vekov.*

*Nespomínaj si na hriechy mojej mladosti
a na moje priestupky,
ale pamätaj na mňa vo svojom
milosrdenstve,
veď si, Pane, dobrotivý.*

*Pán je dobrý a spravodlivý:
ukazuje cestu hriešnikom.
Pokorných vedie k správne konaniu
a tichých pouča o svojich cestách.*

*Všetky cesty Pánove sú milosrdenstvo
a vernosť
pre tých, čo zachovávajú jeho zmluvu
a jeho príkazy.*

*Pre tvoje meno, Pane,
odpušť mi môj hriech, i keď je veľký.*

*Ako je to s človekom, čo sa bojí Pána?
Ukáže mu cestu, ktorú si má vyvoliť.
Z blahobytu sa bude tešiť jeho duša
a jeho potomstvo bude dedičom zeme.*

*Pán bude dôverným priateľom tým, čo sa
ho boja,
a zjaví im svoju zmluvu.*

*Moje oči sa neprestajne upierajú na Pána,
veď on mi vyslobodzuje nohy z osídel.*

Žalm 25, 4 – 15

Láskavosť v priateľstve u sv. Františka Saleského (Filotea)

Drahá Filotea, miluj každého človeka pravou, srdečnou láskou, priateľstvo však nadväzuj len s tým, kto ti pomôže navzájom sa obohatiť čnosťami. Keď vás bude spájať kresťanská láska, zbožnosť, dokonalosť, vaše priateľstvo bude naozaj veľmi vzácne, lebo má pôvod v samom Bohu, lebo vedie k Bohu, jeho spojivom je Boh a naveky nás spojí s Bohom. Nehovorím tu o obyčajnej láske, ktorú musíme mať ku každému blížnemu, ale myslím na duchovné priateľstvo, ktoré spája viac duší a zjednotí aj ich duchovné

city. Dokonalosť nespočíva v tom, že nemáme priateľov, ale v tom, že máme priateľov dobrých a svätých.

Je nemožné s niekým pestovať priateľstvo a pritom neprevziať čiastočne aj spôsob jeho myslenia a konania. Musíme dať pozor, aby sme s priateľstvom neprevzali aj chyby a slabosti svojho priateľa. Priatelia si majú pomáhať, aby sa zbavili svojich chýb a nedokonalostí, alebo aspoň majú ich znášať so vzájomnou láskou a s trpezlivosťou. V priateľstve s osobami druhého pohlavia musíme byť opatrní, aby sa v ňom nestratila čistota a nezištnosť, potom sa láska môže premeniť na sebeckú a zmyselnú. Zlej spoločnosti sa vyhýbaj, lebo spoločnosť takýchto ľudí nikdy nie je bez nebezpečenstva, najmä pre tých, ktorí sú slabí a krehkí. Pri rozhovore s inými ľuďmi sa správaj jednoducho, prirodzene, láskavo a skromne. Strojené a povýšenecké správanie je znakom pýchy a namyslenosti.

Moja láskavosť v priateľstve:

Prehodnotím svoju dôveru voči priateľom, obsah našich rozhovorov a pomodlím sa za nich.

Láskavosť v priateľstve u dona Bosca:

„Dávaj si veľký pozor na svojich spolužiakov. Chráň sa ako moru pred tými, ktorí nechodia na sv. prijímanie.“

Modlitba k donovi Boscovi (str. 42)

LÁSKAVOSŤ V POSUDZOVANÍ

7. deň deviatnika (28. januára)

Božia láskavosť

*Spievajte Pánovi pieseň novú,
lebo vykonal veci zázračné.
Víťazstvo je dielom jeho pravice
a jeho svätého ramena.
Pán oznámil svoju spásu,
pred očami pohanov vyjavil svoju
spravodlivosť.*

*Rozpamätal sa na svoju dobrotu
a na svoju vernosť voči Izraelovmu domu.
Uzreli všetky končiny zeme
spásu nášho Boha.*

*Na chválu Božiu jasaj, celá zem;
plesajte, radujte sa a hrajte.
Hrajte Pánovi na citare, na citare
a na harfe zunivej.
Za hlaholu trúb a poľníc
jasajte pred tvárou Kráľa a Pána.*

*Zahuč, more a všetko, čo ho naplňa,
zemekruh a všetci, čo na ňom bývajú.
Tlieskajte, rieky, rukami,
jasajte s nimi, vrchy, pred tvárou
Pánovou, lebo prichádza súdiť zem.
Spravodlivo bude súdiť zemekruh
a podľa práva národy.*

Žalm 98, 1 – 9

Láskavosť v posudzovaní u sv. Františka Saleského (*Filotea*)

Ľudské posudzovanie je preto opovážlivé, lebo ľudia nie sú ustanovení za sudcov jeden nad druhým; kto posudzuje druhého, zneužíva právo prináležiace jedine Bohu. Ich súdy sú preto opovážlivé, lebo nakoľko veľkosť hriechu závisí od úmyslu a pohnútky srdca, nemôžu ich oni vidieť, lebo sú to vlastne veci tajné. Sú opovážlivé aj preto, lebo každý má súdiť seba, netreba mu teda súdiť ešte aj priateľa. Sú rôzne pramene posudzovania, sú ľudia, ktorí sú už od prírody nepriateľskí, tvrdí, trpkí, ktorí všetko, čo len počujú, premenia na trpké a horké. Prirodzená trpkosť srdca nie je ešte sama o sebe hriechom, ale nebezpečnou nedokonalosťou, ktorá zvádza dušu k opovážlivému posudzovaniu. Iní, naopak, cítia vo svojom srdci akúsi zvláštnu radosť, keď môžu pozorovať chyby blížneho a domnievať sa, že vo svojich dobrých vlastnostiach ho prevyšujú. Ďalší, aby lichotili sebe samým a ospravedlnili seba samých, veľmi radi súdia o druhom, že on je v podobnom, ak nie ešte vo väčšom hriechu než oni.

Mnohým zas spôsobuje radosť, keď môžu opovážlivo súdiť druhých. A iní posudzujú z náruživosti: koho majú radi, o tom vždy len dobre súdia, a koho nenávidia, o tom zasa vždy len krivo.

Akými liekmi sa dá liečiť táto duševná choroba? Jedine láska odstráni z ich srdca jed, ktorý je príčinou krivých úsudkov. Kto sa chce tejto choroby zbaviť, nech nelieči oči ani rozum, ale city, ktoré sú akoby nohami duše. O blížnom súďme, nakoľko len možno, čo najlepšie. Keby niektorý skutok mal sto stránok, dívajme sa vždy na tú, ktorá je najkrajšia. Ak sme v situácii, že nemôžeme ospravedlniť hriech blížneho, tak šetríme aspoň jeho osobu, pripisujeme jeho poklesky nevedomosti alebo krehkosti, okolnostiam, ktoré zmenšujú hriech. Voľačo vidieť alebo vedieť ešte nie je súdom. Pochybovať o blížnom ešte nie je hriech, lebo pochybovať nie je zakázané, ale súdiť.

Moja láskavosť v posudzovaní:

O chybách blížneho budem zmýšľať podľa rady sv. Františka Saleského.

Láskavosť v posudzovaní u dona

Bosca: „*Buďte pomalí v posudzovaní. Chcete, aby vás vaši spolužiaci mali radi? Vždy zmýšľajte dobre o všetkých a buďte pripravení pomôcť svojmu blížnemu, a budete spokojní.*“

Modlitba k donovi Boscovi (str. 42)

LÁSKAVOSŤ V NAPOMÍNANÍ

8. deň deviatnika (29. januára)

Božia láskavosť

*Tí, ktorým žehná Pán, budú dedičmi zeme
a tí, ktorým zlorečí, zahynú.
Pán upevňuje kroky človeka
a sprevádza ho na ceste.
Ak padne, neostane ležať,
veď Pán ho drží za ruku.*

*Bol som mladík, teraz som starec,
a nevidel som spravodlivého, že by bol
opustený,
ani jeho deti žobrať o chlieb.
Pretože sa ustavične zľutúva a požičiava,
na jeho potomstve požehnanie spočinie.*

*Vyhýbaj zlu a dobre rob
a budeš mať domov naveky.
Lebo Pán miluje spravodlivosť
a neopúšťa svojich svätých.
Nespravodlivci navždy vyhynú
a pokolenie bezbožných bude zničené.
Lež spravodliví zdedia zem,
budú ju obývať na veky vekov.*

*Z úst spravodlivého zaznieva múdrosť
a jeho jazyk hovorí, čo je správne.
V jeho srdci je zákon Boží
a jeho kroky nezakolíšu.*

*Hriešnik striehne na spravodlivého
a usiluje sa ho usmrtiť;
lenže Pán mu ho v rukách nenechá,
nedá ho odsúdiť, keď bude súdený.*

*Očakávaj Pána a jeho cesty sa pridržaj;
on ťa povýši za dediča zeme
a dožiješ sa záhuby hriešnikov.*

Žalm 37, 22 – 34

Láskavosť v napomínaní u sv. Františka Saleského (*Filotea*)

O nikom nemôžeme povedať s istotou, že je zlý, skazený, lebo sa vždy môžeme myliť. Keď už musíme rozprávať o blížnom, môžeme nanajvýš povedať, že ten alebo onen vykonal zlý skutok, že žil v hriechu. Z včerašieho dňa nemôžeme robiť uzávery na dnešný deň a ani z dnešného na včerajší, tým menej na zajtrajší. Drahá Filotea, ak chceš uniknúť hriechu ohovárania, nesmieš schvaľovať, konať a živiť iné neresti, ale s jednoduchosťou a ľahkosťou musíš zlé pomenovať zlým a karhať, čo je karhania hodné, ale iba vtedy, ak to bude slúžiť sláve Božej. Aby sme mohli karhať chyby blížnych, je

potrebné, aby si to vyžadovalo dobro toho, koho karháme, a toho, pred kým karháme.

Pred mladými ľuďmi môžeme prospešne karhať ľahkomyselné známosti, ktoré veľmi ohrozujú čistotu, alebo dvojzmyselné reči či neslušné správanie, ktoré bije druhým do očí. Ak takéto veci rázne nepokarháme, nebodaj ich budeme zastávať, tak môžeme pohoršiť a oni sa budú správať podobne. Nevyhnutná je aj ďalšia vec: na to, aby som niekoho napomínal, musím mať autoritu. Niekedy som prinútený zakročiť, keď som predstavený nejakej spoločnosti. Keby som však mlčal, zdalo by sa, že schvaľujem patričnú chybu. Ak ale v skupine nepožívam väčšiu vážnosť, musím dávať pozor, ako a koho napomínam. Keď hovorím o blížnom, vtedy je môj jazyk v ústach ako nôž v rukách lekára, ktorý reže medzi nervami a svalmi. Rana, ktorú zasekneme jazykom, musí byť, pokiaľ možno, najmenšia, nie väčšia, ako treba. Keď teda karháme chyby, musíme dať veľký pozor, aby sme neublížili osobe, ktorá sa ich dopustila.

Moja láskavosť v napomínaní:

Budem v srdci zmýšľať dobre o druhých, a ak budem musieť napomínať, tak najprv zvážim slová a až potom ich vyrieknem.

Láskavosť v napomínaní u dona

Bosca: *„Zistilo sa, že na niekoho zapôsobí menej láskavý pohľad viac ako zaucho. Pochvala za dobre vykonanú prácu, či výčitka nedbanlivosti môžu byť odmenou, alebo trestom.“*

Modlitba k donovi Boscovi (str. 42)

LÁSKAVOSŤ V PRÁCI

9. deň deviatnika (30. januára)

Božia láskavosť

*Ak Pán nestavia dom,
márne sa namáhajú tí, čo ho stavajú.
Ak Pán nestráži mesto,
nadarmo bdejú jeho strážcovia.*

*Zbytočne vstávate pred svitaním a líhate
si neskoro v noci,
vy, čo jete ťažko zarobený chlieb;
lebo on dáva svojim miláčkom spánok.*

*Hľa, Pánovým dedičným darom sú
synovia,
jeho odmenou je plod lona.
Čím sú bojovníkovi šípy v ruke,
tým sú vám synovia z mladých liet.
Blažený muž, ktorý si nimi tulec naplnil:
neutrpi hanbu, keď bude rokovať
s nepriateľmi v bráne.*

Žalm 127, 1 – 5

Láskavosť v práci u sv. Františka Saleského (*Filotea*)

Starostlivosť a usilovnosť, s ktorou máme vykonať všetky svoje

práce, sa veľmi líšia od úzkostlivej starostlivosti a nespokojnosti. Starostlivosť a usilovnosť sa môžu porovnávať s pokojom duše, ale prehnaná starostlivosť, úzkostlivosť a prenáhlenosť nie. Filotea, buď starostlivá a usilovná vo všetkých svojich prácach. Keď ti ich Pán Boh zveril, chce, aby si im venovala veľkú pozornosť. Muchy nás neobťažujú svojou silou, ale svojím množstvom. Podobne aj veľké práce nám nerobia toľko starostí ako malé, keď ich je veľké množstvo. Práce, ktoré ti uloží Božia prozreteľnosť, prijmi pokojne a konaj ich jednu po druhej. Keby si chcela konať všetko naraz a nedodržiavala by si poriadok, tvoj duch sa unaví, sily ti vypovedia a zo svojej namáhavej a rozčúlenej práce nebudeš mať úžitok.

Vo všetkom sa spoliehaj na Božiu prozreteľnosť, pracuj svedomito, vykonaj, čo môžeš, a ak budeš pracovať spolu s Bohom, môžeš si byť istá, že tvoja práca sa skončí pre teba najpriaznivejším výsledkom. Rob ako malé deti, ktoré sa jednou rukou držia otca a druhou trhajú kvietky a zbierajú jahody. Za nijakú cenu sa nepúšťaj ochrannej Božej ruky,

mysliac si, že si nazhromaždiš viac. Bez Boha neurobíš napred ani krok, ale bezvládne klesneš. Keď konáš, Filotea, čo i len obyčajnú prácu, ktorá nevyžaduje napätú pozornosť, okom duše pozeraj viac na Boha ako na prácu. Keď je možné, nebuď v práci nadmieru starostlivá, úzkostlivá, do ničoho sa nepúšťaj zhurta, s prepiatou horlivosťou, ani tak nepokračuj, lebo každá prenáhlenosť zakalí nám rozum a znemožní jeho úsudok, aby sme dobre vykonali vec, ktorú sme tak prehnane začali. Keď však tvoje práce sú ťažké a dôležité, že im musíš venovať celú pozornosť, aby sa ti vydarili, vtedy upieraj svoj zrak na Boha. Takýmto spôsobom Boh bude pracovať s tebou, pre teba, v tebe a tvoja práca bude hojne a sladko odmenená.

Moja láskavosť v práci: S láskou a trpezlivosťou urobím všetky svoje dnešné povinnosti a nečakané práce.

Láskavosť v práci u dona Bosca: *„Veľa urobí ten, kto urobí málo, ak robí to, čo má robiť. Málo urobí ten, kto robí veľa, ale nerobí to, čo má robiť.“*

Modlitba k donovi Boscovi (str. 42)

Modlitba k donovi Boscovi

Svätý Ján Bosco,
otec a učiteľ mládeže,
ty si toľko pracoval
pre spásu duší;
buď nám vodcom,
aby sme hľadali
svoje duševné dobro
a spásu blížneho.
Pomáhaj nám
plniť si dobre svoje povinnosti,
premáhať náruživosti
a ľudské ohľady.
Nauč nás
milovať sviatostného Spasiteľa,
Pannu Máriu Pomocnicu
a Svätého Otca, rímskeho pápeža.
Vypros nám šťastnú hodinu smrti,
aby sme prišli k tebe do neba.
Amen.

Pripomeniem si úmysel, na ktorý sa
modlím tento deviatnik.

Don Boscova láskavosť

František Kubovič SDB

Deviatnik k donovi Boscovi

František Kubovič SDB: **Don Boscova láskavosť**

Cenzor: Pavol Grach SDB

Imprimatur: Peter Timko SDB,
provinciál

Návrh obálky: Drobec

Grafická úprava: Drobec

Jazyková úprava: Mária Galádová

Saleziáni dona Bosca, Miletičova 7,
Bratislava © 2021

Pre vnútornú potrebu saleziánskej
rodiny.

„*Pokora, láskavosť, veľkodušnosť. To sú tri piliere, na ktorých treba tvoriť jednotu v Cirkvi,*“ povedal v jednej zo svojich ranných homílií v Dome sv. Marty pápež František. Práve týmito čnosťami sa vyznačovali aj dvaja veľkí svätci: svätý František Saleský (1567 – 1622) a svätý Ján Bosco (1815 – 1888). O rok si pripomenieme 400 rokov od smrti sv. Františka Saleského a jeho ponuky svätosti, ktorá je určená pre každého na každom mieste a v každom stave. Filotei, fiktívnej príjemkyni jeho diela s názvom *Návod na nábožný život* (1607), František Saleský adresuje pozvanie, ktoré sa v tom čase zdalo revolučné. Don Bosco sa nadchol jeho cestou svätosti a inšpiroval sa jeho spiritualitou (spôsobom prežívania vzťahu s Pánom Bohom), založenou na úplnom odovzdaní sa Bohu, apoštolskej horlivosti, láskavosti, veselosti a plnení si povinností vo svete.

V tomto deviatniku nás všetkých pozývam vyprosiť si práve dar láskavosti ako základný postoj saleziánskej svätosti v rôznych oblastiach života. Nech nám obaja títo svätci vyprosia dar premeny srdca.

Fero SDB